

Janosikowe luty 2013

Janosikowe

© TNS luty 2013

K.010/13

Informacja o badaniu

Termin badania: 8-11 lutego 2013 r.

Próba: ogólnopolska reprezentatywna próba 1000 mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat.

Cytowanie, publiczne odtwarzanie, kopiowanie oraz wykorzystywanie w innej formie danych, informacji i opracowań zawartych w tej publikacji jest dozwolone pod warunkiem podania źródła: TNS Polska.

Podsumowanie

61% badanych uznało za sprawiedliwe, a 24% za niesprawiedliwe to, że w Polsce miasta i samorzady o wysokich dochodach muszą oddawać część dochodów na biedniejsze ośrodki.

Zdaniem 42% badanych „biedniejszym ośrodkiem” te pieniądze potrzebne są bardziej, zdaniem 43% - tak samo, a zdaniem 5% - „mniej niż bogatszym”. Pogląd w tej sprawie ma widoczny wpływ na akceptację lub brak akceptacji „janosikowego”.

W opinii 20% badanych ośrodki biedniejsze gospodarzą się lepiej, według 47% - tak samo, a według 9% - gorzej niż bogatsze. Przekonani o większej gospodarności ośrodków biedniejszych częściej uznają „janosikowe” za sprawiedliwe.

Pogląd, że w Polsce „miejscowości i województwa mają różne szanse rozwoju, a to, czy się rozwijają czy nie, mało zależy od ich mieszkańców” ma 62% zwolenników, ale nie ma on znaczenia dla uznania „janosikowego” za sprawiedliwe lub nie.

1

Ogólna ocena dzielenia się dochodami

Ogólna ocena dzielenia się dochodami

W Polsce miasta i samorządy o wysokich dochodach muszą oddawać część dochodów na biedniejsze ośrodki. Bogatsze samorządy protestują przeciw tej daninie i nazywają ją „janosikowym”, ale Trybunał Konstytucyjny uznał taką redystrybucji dochodów za zgodną z konstytucyjną zasadą sprawiedliwości społecznej.

Werdykt Trybunału okazał się zgodny z odczuciami społeczeństwa. 61% badanych uznało dzielenie się dochodami przez bogatsze gminy za sprawiedliwe (w tym 16% za zdecydowanie sprawiedliwe), a 24% za niesprawiedliwe (4% za zdecydowanie niesprawiedliwe); 15% udzieliło odpowiedzi typu „trudno powiedzieć”. Zasada egalitaryzmu, silna w społeczeństwie polskim, działa w odniesieniu nie tylko do jednostek, ale i do zbiorowości terytorialnych.

W Polsce miasta i samorządy o wysokich dochodach muszą oddawać część dochodów na biedniejsze ośrodki. Czy, Pana(i) zdaniem jest to sprawiedliwe czy niesprawiedliwe?

Dane w [%]

- zdecydowanie sprawiedliwe
- raczej sprawiedliwe
- raczej niesprawiedliwe
- zdecydowanie niesprawiedliwe
- trudno powiedzieć

Zróżnicowanie społeczno-demograficzne

Ludzie z wykształceniem podstawowym zdecydowanie częściej niż wszyscy pozostali uznają to dzielenie się za zdecydowanie sprawiedliwe (24%), natomiast najwyższy odsetek ocen „raczej niesprawiedliwe” znajduje się wśród osób wprawdzie nie z wyższym, ale ze średnim i pomaturalnym wykształceniem (25%).

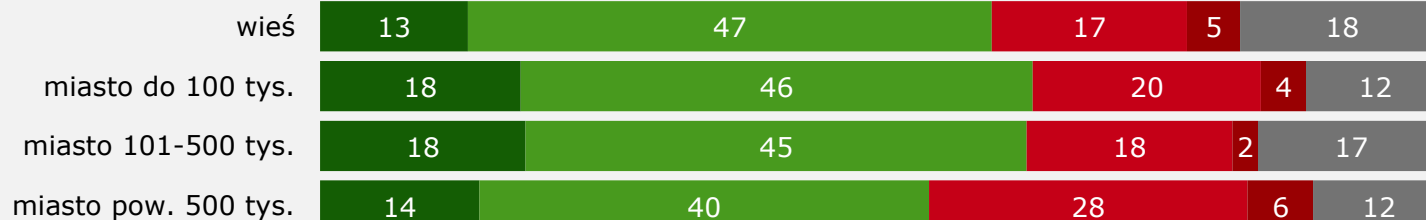
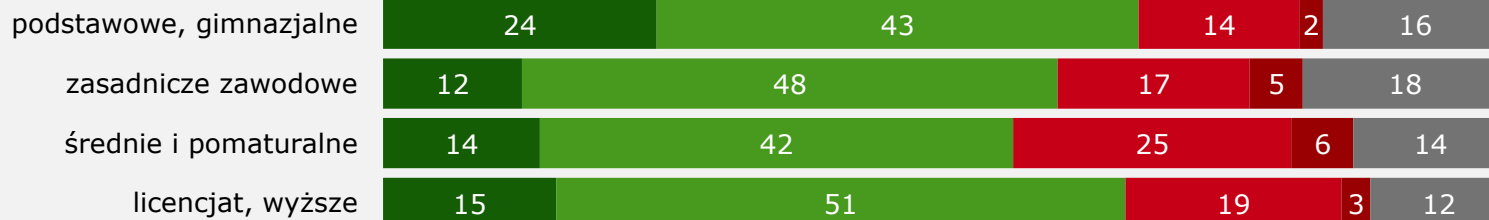
O skali zrozumienia dla dzielenia się świadczą małe różnice między mieszkańcami różnych typów miejscowości: jedynie mieszkańcy wielkich miast, tych, które „janosikowe” płacą, wyraźnie częściej niż wszyscy pozostali uznają tę daninę za niesprawiedliwą (34%), ale i oni zdecydowanie częściej uznają ją za sprawiedliwą (54%).

Preferencje partyjne

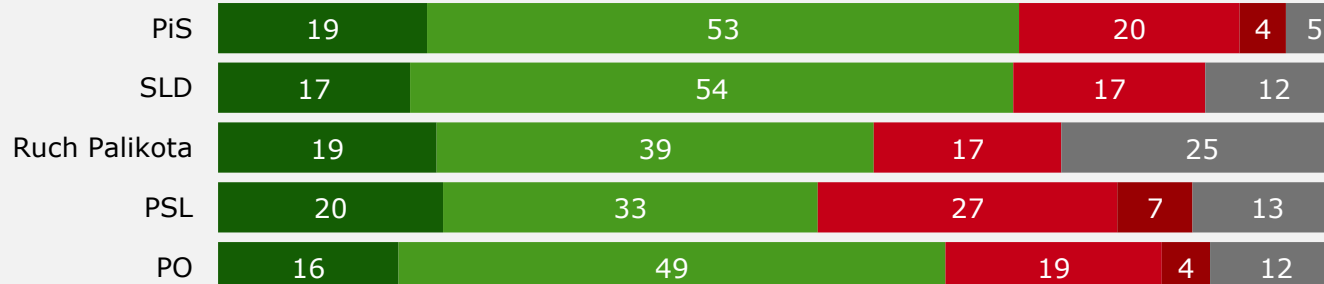
Sprawa „janosikowego” nie jest kwestią polityczną, więc poglądy w tej sprawie słabo różnicują elektoraty poszczególnych partii. W elektoracie PSL, zwolenników tej daniny jest najmniej ze wszystkich elektoratów (53%), ale istnieje różnica między elektoratem PO, najbardziej wielkomiejskim (65%), a elektoratem PIS, partii „Polski solidarnej” (72%).

Zróżnicowanie społeczno-demograficzne

Dane w [%]

Preferencje partyjne

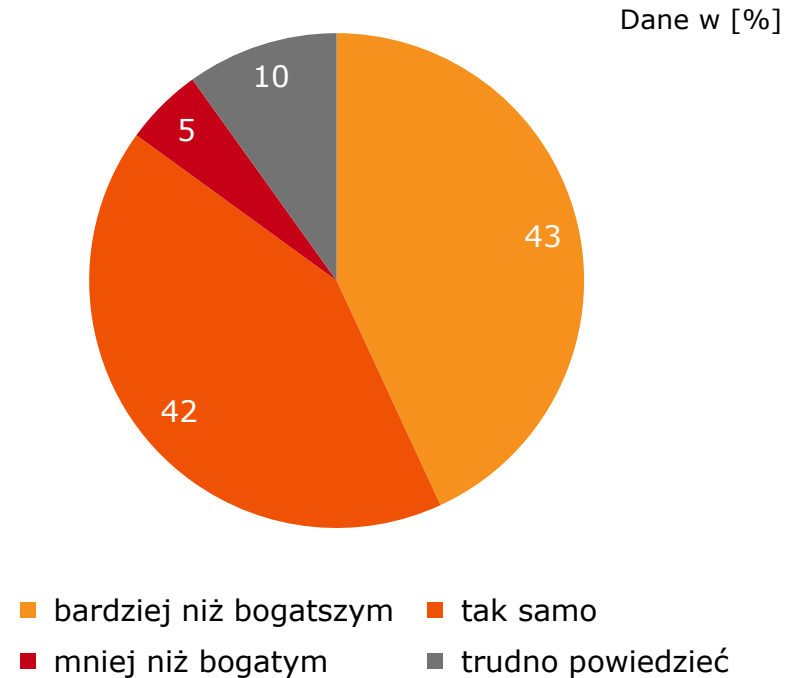
2

Uzasadnienie 1: według potrzeb

Uzasadnienie 1: według potrzeb

Redystrybucja dochodów zawsze wymaga uzasadnienia odwołującego się do jakichś zasad wyższych. Pierwszą z nich może być zasada „więcej potrzebującym”. Na pytanie, „Czy biedniejszym ośrodkom te pieniądze potrzebne są bardziej czy mniej niż bogatszym”, 42% odpowiedziało, że „tak samo”, ale prawie identyczny odsetek (43%) odpowiedział, że „bardziej niż bogatym” (5% odpowiedziało „mniej niż bogatym”).

Czy biedniejszym ośrodkom te pieniądze potrzebne są bardziej czy mniej niż bogatszym?

Uzasadnienie 1: według potrzeb

Pogląd ten ma widoczny wpływ na akceptację lub brak akceptacji „janosikowego”. Wśród badanych przekonanych, że te pieniądze są bardziej potrzebne biedniejszym niż bogatszym, tę daninę za sprawiedliwą uznaje 76%, podczas gdy wśród badanych, którzy uważają, że pieniądze są jednakowo potrzebne wszystkim, osób takich jest 57%. Dramatyczną jest różnica w powszechności uznania tej daniny za zdecydowanie sprawiedliwą: 29% i 6%.

		W Polsce miasta i samorzady o wysokich dochodach muszą oddawać część dochodów na biedniejsze ośrodki. Czy, Pana(i) zdaniem jest to sprawiedliwe czy niesprawiedliwe?				
		zdecydowanie sprawiedliwe	raczej sprawiedliwe	raczej niesprawiedliwe	zdecydowanie niesprawiedliwe	trudno powiedzieć
Czy biedniejszym ośrodkom te pieniądze potrzebne są bardziej czy mniej niż bogatszym?	bardziej niż bogatszym	29%	47%	11%	3%	10%
	tak samo	6%	51%	26%	4%	12%
	mniej niż bogatym	2%	25%	55%	10%	8%
	trudno powiedzieć	5%	20%	13%	7%	55%

3

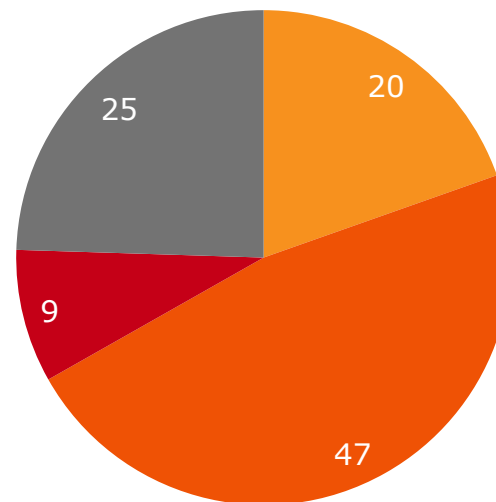
Uzasadnienie 2: więcej dla gospodarnych

Uzasadnienie 2: więcej dla gospodarnych

Drugim uzasadnieniem „janosikowego” może być przekonanie, że biedniejsi są bardziej gospodarni. 47% badanych uważa, że biedniejsze i bogatsze ośrodki gospodarzą się tak samo, ale 20% sądzi, że biedniejsze gospodarzą się lepiej niż bogatsze, a 9% – że lepiej gospodarzą się bogatsze. Sami mieszkańcy wielkich miast (ponad 500 tys.), jako jedyni, są przeciwnego zdania: oni dwa razy częściej uważają, że bogatsi gospodarzą się lepiej niż biedniejsi (14% i 7%).

Czy z tego, co Pan(i) wie, biedniejsze ośrodki gospodarzą się pieniędzmi lepiej czy gorzej niż bogatsze?

Dane w [%]

- lepiej niż bogatsze
- gorzej niż bogatsze
- tak samo
- trudno powiedzieć

Uzasadnienie 2: więcej dla gospodarnych

Także ten pogląd waży na uznaniu „janosikowego” za sprawiedliwe lub nie. Wśród przekonanych o większej gospodarności ośrodków biedniejszych 78% uznaje „janosikowe” za sprawiedliwe, wśród przekonanych o jednakowej gospodarności 66%, a wśród przekonanych o ich mniejszej gospodarności tylko 35%. Wpływ ten jeszcze wyraźniej widać na poglądzie „zdecydowanie sprawiedliwe” – uznaje go kolejno 37%, 11% i 9% badanych.

W Polsce miasta i samorzady o wysokich dochodach muszą oddawać część dochodów na biedniejsze ośrodki. Czy, Pana(i) zdaniem jest to sprawiedliwe czy niesprawiedliwe?

Czy z tego, co Pan(i) wie, biedniejsze ośrodki gospodarzą się pieniędzmi lepiej czy gorzej niż bogatsze?	zdecydowanie sprawiedliwe		raczej sprawiedliwe		raczej niesprawiedliwe		zdecydowanie niesprawiedliwe		trudno powiedzieć	
lepiej niż bogatsze	37%	41%	13%	3%	6%					
tak samo	11%	55%	21%	4%	9%					
gorzej niż bogatsze	9%	26%	48%	8%	8%					
trudno powiedzieć	10%	36%	13%	5%	36%					

4

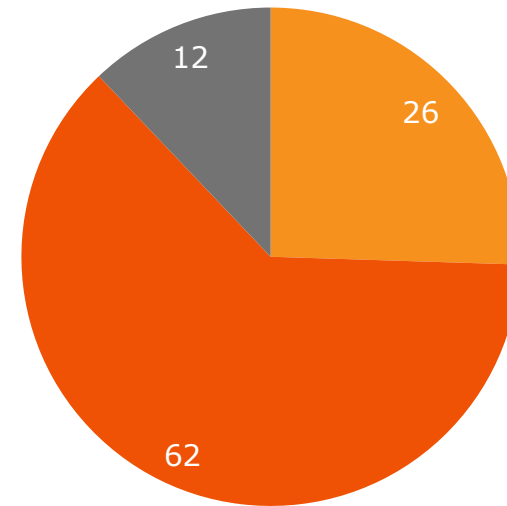
Uzasadnienie 3: wyrównać szanse

Uzasadnienie 3: wyrównać szanse

Trzecim zbadanym uzasadnieniem „janosikowego” może być nierówność szans rozwojowych różnych ośrodków - redystrybucja dochodów łagodzi nieco te różnice. Pogląd, że w Polsce „wszystkie miejscowości i województwa mają podobne szanse rozwoju, a głównie od ich mieszkańców zależy, czy się rozwiną, czy nie” ma niewielu, bo tylko 26% zwolenników, natomiast 62% wybiera pogląd przeciwny: „Miejscowości i województwa mają różne szanse rozwoju, a to, czy się rozwijają czy nie, mało zależy od ich mieszkańców”. Wbrew oczekiwaniom, pogląd ten nie ma żadnego znaczenia dla uznania „janosikowego” za sprawiedliwe lub niesprawiedliwe. W świadomości badanych nie wykryto związku między uznaniem za niesprawiedliwy historycznego losu, który nie dał wszystkim ośrodkom takiej samej szansy a akceptacją praktyki, która polega na tym, że ci, którym los dał większe szanse oddają trochę tym, którzy mieli mniej szczęścia.

Która z tych opinii jest Panu(i) bliższa?

Dane w [%]

- Wszystkie miejscowości i województwa mają podobne szanse rozwoju, a głównie od ich mieszkańców zależy, czy się rozwijają
- Miejscowości i województwa mają różne szanse rozwoju, a to, czy się rozwijają czy nie, mało zależy od ich mieszkańców
- Trudno powiedzieć

Zespół badań społecznych OBOP w TNS Polska

Urszula Krassowska

Account Director

Urszula.Krassowska@tnsglobal.com

+48 22 598 97 11

Marzena Ciesielska

Junior Research Executive

Marzena.Ciesielska@tnsglobal.com

+48 22 598 97 07

Joanna Skrzyńska

Research Executive

Joanna.Skrzynska@tnsglobal.com

+48 22 598 96 73

Martyna Baran

Assistant

Martyna.Baran@tnsglobal-temp.com

+48 22 598 97 99

Monika Pałasz-Szczęsna

Account Manager

Monika.Palasz-Szczesna@tnsglobal.com

+48 22 598 96 75

Agata Zadrożna

Account Manager

Agata.Zadrozna@tnsglobal.com

+48 22 598 97 14

Profesor Antoni Sułek

Uniwersytet Warszawski

Stały współpracownik i konsultant TNS Polska

Janosikowe